

Správa z medzinárodnej vedeckej konferencie „Sociální procesy a osobnost '99"'

František Baumgartner, baumgar@saske.sk

V piatok až nedeľu od 1. do 3. októbra 1999 sa v Brne uskutočnil druhý ročník konferencie „Sociální procesy a osobnost" (konferencia s rovnakým názvom sa konala aj v roku 1998). Podujatie spoločne organizovali Psychologický ústav Masarykovej univerzity v Brne a Psychologický ústav Akadémie vied ČR v Brne. Na sympóziu sa zúčastnilo 48 výskumníkov z Českej republiky, Slovenska a Veľkej Británie.

Tematické okruhy obsiahli viaceré aktuálne oblasti základného aj aplikovaného výskumu v psychológii osobnosti a sociálnej psychológii tak, ako sa rozpracovávajú v činnosti viacerých významných pracovísk, reprezentanti ktorých sa zúčastnili na konferencii.

Úvodný referát piatkového programu (zároveň celej konferencie), ktorý predniesol **I. Ruisel** (ÚEP SAV Bratislava) sa sústredil na analýzu vzťahu psychológie a konceptu zdravého rozumu. Aj nasledujúci príspevok **O. Kolaříkovej** bol orientovaný na všeobecnejšie otázky. Autorka sa zamýšľala nad metodologickými problémami štúdia osobnosti. Výsledky empirického výskumu súvislostí identity a osobnostných charakteristík v období adolescencie boli témou referátu **P. Maceka** (KPs FSS MU Brno; spoluautori **M. Hřebíčková**, **I. Čermák**, PsÚ AV ČR Brno). V teoretickej polohe sa niesli ďalšie dve vystúpenia. **L. Vašina** (PsÚ FF MU Brno) analyzoval osobnosť v kontexte neuropsychológie. Po ňom nasledovala **M. Machátová** (KPs FSS MU Brno) so zaujímavým príspevkom o koncipovaní dynamického modelu psychosexuálneho vývinu ženy vychádzajúceho z kritického hodnotenia klasických psychoanalytických koncepcií. Nasledujúce dva referáty sa opierali o výsledky empirických výskumov. **F. Baumgartner** (SvÚ SAV Košice) porovnával tri dotazníky určené na zisťovanie stratégií zvládania ťažkostí a **M. Frankovský** (SvÚ SAV Košice) sa zamerával na problém situačno-kontextovej špecifickosti súvislostí medzi voľbou stratégií správania v náročných situáciách a normatívnymi presvedčeniami. Posledné tri príspevky prvého dňa boli v podstatnej miere orientované metodologicky. Britskí kolegovia **M. Shevlin**, **C. A. Lewis** (University of Ulster, Severné Írsko) a **S. Forrest** (Nottigham Trent University, Anglicko) informovali o psychometrických charakteristikách Eysenckovho osobnostného dotazníka (EPQR - A). **T. Urbánek** (PsÚ AV ČR Brno) sa venoval možnostiam kvantifikácie výsledkov testu sémantického výberu a navrhol metódu jej realizácie. Napokon **M. Navrátil** (PsÚ AV ČR Brno) rozobral tematiku využívania komplexných virtuálnych simulácií v modelovaní problémov v aplikovanej psychológii.

Sobotňajší program otvorila **M. Jurčová** (ÚEP SAV Bratislava) s referátom orientovaným na zakotvenosť sociálnych spôsobilostí v osobnostných vlastnostiach. Nasledujúce príspevky sa týkali problematiky agresie. **T. Búgelová** (spoluautorka **M. Dobiášová**, obe KPs FF PU) sa zamerávala na problém mobbingu na pracoviskách. Javu šikanovania v podmienkach opatrovateľskej služby venovali pozornosť **C. McGuckin**, **C. A. Lewis** a **M. Shevlin** (University of Ulster, Severné Írsko). **L. Lovaš** (FVS UPJŠ) sa v svojom príspevku zaoberal uplatňovaním sociálnych noriem v správaní jednotlivca, a to na príklade používania fyzických trestov. Aj ďalšie referáty tematicky spolu súviseli. Tri nasledujúce sa vzťahovali k otázkam sebaobrazu a identity a posledné štyri v sobotňajšom programe duchovnému rozmeru osobnosti a morálke. **M. Blatný** (PÚ AV ČR Brno) referoval o vzťahu diskrepancií medzi reálnym a ideálnym ja k sebahodnoteniu u introvertov a extravertov (spoluautormi boli **L. Osecká**, PÚ AV ČR Brno a **M. Hrdlička**, Psychiatrická klinika LF UK Praha). Príspevok **J. Výrosta** (SvÚ SAV Košice) pojednával o súvislostiach sebaobrazu a interpersonálnych črt. **V. Bačová** (KPs FF PU Prešov) prezentovala chápanie osobnej identity z perspektívy sociálneho konštruktivismu. **C. A. Lewis** (University of Ulster, Severné Írsko) sa

venoval vzťahom religiozity a osobnosti a potenciálnym vplyvom sociálnej žiaducnosti na ne. Súvislosti osobnostných charakteristík a religiozity boli aj témou príspevku **L. J. Francisa**, **M. Quesnella** (obaja Trinity College, Wales) a **C. A. Lewisa** (University of Ulster, Severné Írsko), pričom išlo o prezentovanie zistení výskumu stredoškolákov v ČR. Otázka duchovnej dimenzie osobnosti a jej úloha v morálnom správaní adolescentov bola témou vystúpenia **V. Smékala** (spoluautorka **L. Kotková**, obaja KPs FSS MU Brno). Napokon **M. Tyrlík** (PÚ FF MU Brno) a **P. Macek** (KPs MU Brno) poukázali na vzťah medzi spôsobmi riešenia morálnych dilem a posudzovaním pojmov dobrý a zlý človek.

Do sobotňajšieho programu bola zaradená aj prezentácia posterov, ktorej dôležitým znakom bola pestrosť a rôznorodosť tém a prístupov.

Konferencia ešte pokračovala nedeľu predpoludním, kedy odzneli posledné referáty. **E. Sollárová** (KPs PF UKF Nitra) charakterizovala výsledky experimentu sledujúceho vplyv rôznych štýlov vyučovania na atmosféru v školskej triede. **B. Šramová** (KPs PF UKF Nitra) informovala o výsledkoch skúmania interpersonálnych vzťahov v triednych kolektívoch na základe rozboru kresebnej tvorby. **I. Čermák a T. Urbánek** (PÚ AV ČR Brno) sa zamerali na tematiku problémového správania detí s rôznym postavením v skupine vrstovníkov. **M. Šafář**. (FTK UP Olomouc) referoval o zisteniach výskumu, ktorý sa týkal vzťahu športovej aktivity a agresivity. **L. Osecká** (PÚ AV ČR Brno) uzavrela program príspevkom orientovaným na črtu optimizmu.

Domnievame sa, že aj z predloženého stručného pohľadu na obsah konferencie je viditeľný široký tematický záber. Početné veľmi inšpiratívne príspevky podnietili širokú diskusiu. Pritom tu boli zastúpené prezentácie prevažne teoreticky zamerané i tie, ktoré informovali o výsledkoch empirických skúmaní. V tomto smere konferencia úspešne nadviazala na tú vlnu. V tejto súvislosti je treba osobitne oceniť vzájomnú dohodu predstaviteľov štyroch inštitúcií (Psychologický ústav FF MU Brno, Psychologický ústav AV ČR Brno, Ústav experimentálnej psychológie SAV Bratislava, Spoločenskovedný ústav SAV Košice) o pokračovaní tradície každoročného usporiadavania konferencií „Sociálne procesy a osobnosť“, a to striedavo v Českej republike a na Slovensku.